

Samochód opancerzony Oshkosh M-ATV

Samochód opancerzony Oshkosh M-ATV

Choć waży ponad 12 000 kg, to można go prowadzić jedną ręką. Jest dynamiczny, zwrotny i doskonale sprawdza się nawet w bardzo trudnym terenie. Żołnierze polskich wojsk specjalnych od roku używają wozów typu M-ATV. Najwięcej tego typu pojazdów jest w wyposażeniu gliwickiej jednostki Agat.

Trochę historii

Jednostka specjalna AGAT – jeszcze w pustynnym malowaniu

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Gostyń – Wry, Bitwa Wyrka 2018 rok

W 2008 roku Departament Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych zaczął się zastanawiać nad pomysłem wykorzystania na terytorium Afganistanu lżejszego pojazdu klasy MRAP (posiadającego większą odporność na wybuchy min czy improwizowanych ładunków wybuchowych). W czerwcu 2009 roku umowę na dostawę nowego, terenowego tego rodzaju (M-ATV) zawarto z firmą Oshkosh. Przedstawiła ona projekt pojazdu, który został uznany za najbardziej bezpieczny i możliwy do

stosunkowo szybkiego wyprodukowania. Pojazd ten miał dolną część kadłuba w kształcie litery V, zaawansowany system przeciwpożarowy w przedziale silnikowym, system centralnej zmiany ciśnienia (system CTIS) w zastosowanych oponach, wkładki run flat w oponach, zastosowano system kontroli trakcji (system TCS) oraz układ przeciwdziałający blokadzie hamulców. Opcjonalnie można zastosować w postaci wieżyczki z uzbrojeniem na stropie kadłuba wozu – uzbrojenie wozu w zależności od potrzeby może stanowić tak karabin maszynowy kalibru 7,62 mm, wielkokalibrowy karabin maszynowy kalibru 12,7 mm, granatnik maszynowy kalibru 40 mm, a nawet system przeciwpancernego pocisku rakietowego. Pojazd może posiadać wbudowany system kamer oraz dalmierz do wykrywania i namierzania celów z dużej odległości. Ponadto w pojazdach zastosowany został system ESA (podwyższonej orientacji sytuacyjnej). Zastosowanie nowoczesnych przyrządów obserwacyjnych znacząco zmniejsza martwe pola widzenia wokół wozu, pozwala także na lepszą jazdę wozu w trudnych warunkach atmosferycznych, burzy piaskowej, a nawet w warunkach nocnych. System obserwacji otoczenia obejmuje m.in. kamerę termowizyjną, noktowizyjny wzmacniacz obrazu oraz szerokokątny układ obserwacji.

Podłoga samochodu M-ATV pochłania znaczną część energii wybuchu miny oraz improwizowanych ładunków wybuchowych. Pojazd posiada wzmocnione siedzenia oraz nadkola i deflektory podmuchu. Zastosowane opancerzenie także ma chronić przed penetratorami formowanymi wybuchowo (typu EPP).

Opis konstrukcji

Jednostka specjalna AGAT – już w oliwkowym malowaniu

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Wieś mokra, gmina Kłobuck – 80.-lecie Bitwy pod Mokrą

Samochód opancerzony (ang. MRAP-All Terrain Vehicle) przeznaczony dla wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych, zaprojektowany dla zastąpienia wykorzystywanych w tej roli w Wojnie w Afganistanie XXI wieku, opancerzonych wersji HMMWV. Pojazd osadzono na zmodyfikowanym podwoziu

ciężarówki MTRV, opracowany z wykorzystaniem wcześniejszych doświadczeń przy używanych w Iraku i Afganistanie pojazdów odpornych na wybuchy min, głównie Cougar i International MaxxPro, które przy masie prawie 20 000 kg znacznie zwiększyły przeżywalność w zasadzkach z wykorzystaniem min-pułapek, ale były mniej mobilne na górzystych i nieutwardzonych drogach Afganistanu. Pojazd zapewnia ochronę STANAG 4569 na poziomie 4a i chroni przy wybuchu pod kołem miny o masie do 10 kg TNT, kabiny pojazdów dostarcza działająca w USA, izraelska firma Plasan.

Siły Zbrojne Stanów Zjednoczonych zamówiły 5219 pojazdów M-ATV, w tym 2598 egzemplarzy, przeznaczonych dla US Army oraz 1565 egzemplarzy, przeznaczonych dla US Marine Corps. Polska była pierwszym użytkownikiem spoza USA, pewną liczbę M-ATV wypożyczono PKW Afganistan. 21 grudnia 2011 roku pod polskim M-ATV eksplodował ładunek o masie nawet 100 kg, który zabił wszystkich pięciu żołnierzy znajdujących się w pojeździe. 25 lutego 2015 roku DoD podarował Wojskom Specjalnym 45 kilkuletnich wozów M1240A1 po służbie w składzie ISAF. Pojazdy przekazano do rozdysponowania Jednostce Wojskowej Nil. Po 1,5 rocznym remoncie pojazdy w liczbie 39 pojazdów M-ATV trafiło do Jednostki Wojskowej Agat, a sześć egzemplarzy do JWK w Lublińcu.

M-ATV są produkowane w kilku różnych wersjach, ale ich cechą wspólną jest to, co ujęto w pełnej nazwie pojazdu: MRAP – All Terrain Vehicle. Czyli wspomniana zwiększona odporność na wybuchy min oraz fakt, że doskonale radzą sobie nawet w najtrudniejszym terenie. Bezpieczeństwo załozdze gwarantuje m.in. specjalnie skonstruowana kabina i kadłub, którego mocno opancerzone podwozie jest ułożone w kształcie litery „V”. W wozie zamontowano fotele przeciwybuchowe dla załogi, każdy żołnierz ma też pięciopunktowe pasy bezpieczeństwa. M-ATV są wyposażone także w system przeciwpożarowy obejmujący wnętrze kabiny, komorę silnika, koła oraz zbiornik paliwa.

Odporny na miny pojazd terenowy chroniony przed zasadzkami, należący do 8. Batalionu Logistyki Bojowej, 2. Grupy Logistyki Morskiej, zostaje zepchnięty z jednostki desantowej Drugiej Jednostki Rzemieślników Szturmowych Marynarki Wojennej podczas operacji szkoleniowej w Norfolk w stanie Wirginia, 15 czerwca 2012 rok

Bez wyposażenia i załogi M-ATV waży ponad 12 000 kg, ale jego ciężar można zwiększyć o kolejne 4000 kg. Ma ponad 6000 mm długości, około 2500 mm szerokości i wysokość ponad 3000 mm (wraz z uzbrojeniem). Po utwardzonej nawierzchni może poruszać się z prędkością maksymalną rzędu 105 km/h. Załogę wozu tworzy pięć osób: kierowca, dowódca i trzech operatorów. Za kabiną wozu znajduje się część bagażowa, w której można przewozić sprzęt wojskowy lub stworzyć dodatkowe miejsce dla kolejnych dwóch operatorów.

System niezależnego zawieszenia pojazdu typu TAK-4 zapewnia przyczepność i wysoką mobilność na bezdrożach, wobec dużego skoku kół i prześwitu wynoszącego 330 mm – zapewnia to zdecydowanie lepszą ruchliwość pojazdu w terenie niż ta, które charakteryzują się pojazdy ze sztywnymi osiami. Zasięg wozu M-ATV w jeździe terenowej to około 500 kilometrów. Układ napędowy został zaprojektowany w taki sposób, aby sprostać trudnym warunkom, takim jak jazda po błocie, pasku, śniegu oraz w wodzie, także w skrajnych temperaturach: od -32 stopni C oraz do +54 stopni C.

Jednostka specjalna AGAT

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Gostyń – Wiry, Bitwa Wyrська 2023 rok

Wyprodukowanych zostało kilka wariantów wozów M-ATV, w tym modele M1245 oraz M1245A1 z przeznaczeniem do operacji specjalnych. Pojazdy te zostały przystosowane do udziału w działaniach niekonwencjonalnych oraz przeciwpartyzanckich, a także do rozpoznania terenu i wskazywania celów dla innych pojazdów.

Polska armia pozyskała M-ATV w ramach amerykańskiego programu EDA (Excess Defense Articles – nadwyżka sprzętu obronnego), zgodnie z którym USA przekazują państwom sojuszniczym używany sprzęt wojskowy. Na początku 2015 roku Ministerstwo Obrony Narodowej podawało, że wartość oferowanych nam 45 egzemplarzy wozów MRAP – All Terrain Vehicles jest szacowana na 7,7 mln dolarów (za nowe pojazdy tego typu wojsko musiałoby zapłacić 25,8 mln dolarów). Egzemplarze te wcześniej były w wyposażeniu amerykańskich jednostek stacjonujących w Afganistanie, gdzie użyczano ich także Polakom. Przed zakończeniem misji ISAF rząd USA zdecydował o wycofaniu części sprzętu z eksploatacji. Wówczas zaproponowano, by kilkadziesiąt MRAP-ów trafiło do polskich jednostek specjalnych. Przebieg pojazdów waha się od 1 do 9 tysięcy kilometrów. Wyprodukowano je w latach 2009–2010. Amerykanie przekazali komandosom także dokumentację techniczną wozów, katalog części zamiennych i przeszkolili Polaków w ich obsłudze.

Użytkownicy (poza Stanami Zjednoczonymi)

- Arabia Saudyjska: w 2013 zakupiono ok. 450 egzemplarzy, użyte podczas interwencji w Jemenie.
- Chorwacja: łącznie 172 egzemplarzy przekazane bezpłatnie.
- Polska: przekazano 45 egzemplarzy.
- Unia Afrykańska: przekazano 20 egzemplarzy.
- Uzbekistan: przekazano łącznie 162 egzemplarzy.
- Zjednoczone Emiraty Arabskie: od 2011 do 2013 zakupiono 849 egzemplarzy.

Dane podstawowe

- Państwo: Stany Zjednoczone
- Producent: Oshkosh Corporation
- Typ pojazdu: MRAP M-ATV
- Trakcja: kołowa o napędzie 4×4
- Załoga: pięciu żołnierzy
- Produkcja wozów: od 2009 roku
- Jednostka napędowa: silnik wysokoprężny Caterpillar C7 7200 cm³ o mocy 370 KM
- Transmisja: typu Allison 3500SP
- Długość wozu: 6270 mm
- Szerokość: 2490 mm

- Wysokość: bez uzbrojenia 2700 mm
- Masa własna: 12 500 kg
- Masa całkowita: 14 700 kg (bez dodatkowego opancerzenia)
- Prędkość maksymalna na drodze: 105 km/h
- Maksymalny zasięg: do 510 km
- Uzbrojenie wozu: 7,62 mm karabin maszynowy M240, 12,7 mm wielkokalibrowy karabin maszynowy Browning M2, 40 mm granatnik maszynowy Mk. 19, przeciwpancerny pocisk rakietowy typu BGM 71 TOW lub MILAN

Bibliografia

1. Alexander Stilwell, Pojazdy wojsk specjalnych, Wydawnictwo Almapress, Warszawa 2022 rok
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Oshkosh_M-ATV
3. https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Oshkosh_M-ATV